

Mikołaj Małecki

Paweł Tabora

Wymiar kary za popełnienie przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji po najnowszych nowelizacjach *Kodeksu karnego*

Streszczenie

W artykule zostały zestawione kluczowe informacje o sankcjach grożących za popełnienie przestępstw przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji, określonych w rozdziale XXI *Kodeksu karnego*, a także w przepisach modyfikujących wymiar kary, zawartych w części ogólnej i części szczególnej *Kodeksu karnego*, takich jak artykuły: 37a, 37b, 58 § 1, 60, 178 § 1 i 178a § 4 k.k. Uwzględniono rozbieżności związane z interpretacją poszczególnych przepisów, wskazując na to, jak zmienia się sposób ich stosowania w zależności od przyjętej interpretacji. Artykuł zawiera także objaśnienia i komentarze wskazujące na problemy interpretacyjne oraz implikacje aktualnego stanu prawnego.

Słowa kluczowe

Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji, ustawowe zagrożenie karą, sędziowski wymiar kary.

* * *

Wprowadzenie

W opracowaniu zostały zestawione i omówione regulacje prawne związane z wymiarem kary za popełnienie przestępstw przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji, stypizowanych w rozdziale XXI *Kodeksu karnego*, tj. w artykułach 173–180a, a także instytucje modyfikujące granice ustawowego zagrożenia karą i wpływające na sędziowski wymiar kary, określone w przepisach części szczególnej i części ogólnej *Kodeksu karnego*. Celowość syntetycznego zaprezentowania danych dotyczących wymiaru kary za przestępstwa komunikacyjne, jako punkt wyjścia do dalszych badań nad omawianymi problemami, jest uzasadniona zmianami *Kodeksu karnego*, wprowadzonymi ustawą z dnia 20 lutego 2015 r., która weszła w życie z dniem 1 lipca 2015 r.¹, ustawą z dnia 11 marca 2016 r., która

Dr Mikołaj Małecki, Katedra Prawa Karnego Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.

Paweł Tabora, Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków (student).

¹ Zob. ustawę z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – *Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw*, Dz. U. z 2015 r., poz. 396.

weszła w życie z dniem 15 kwietnia 2016 r.² oraz ustawą z dnia 23 marca 2017 r.³, a także obecnymi w literaturze i orzecznictwie kontrowersjami dotyczącymi poszczególnych rozwiązań legislacyjnych (np. art. 178 § 1 k.k. czy art. 178a § 4 k.k.).

Artykuł składa się z dwóch części:

- część pierwsza zawiera tabelarycznie sformatowane zestawienie informacji o sankcjach i związanych z nimi instytucjach wymiaru kary,
- część druga jest komentarzem do najistotniejszych kwestii interpretacyjnych; w komentarzu tym odniesiono się do ogólnych zagadnień związanych z wymiarem kary za popełnienie przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji oraz do zagadnień szczegółowych, dotyczących danych zamieszczonych w tabelach.

Tabele zamieszczone w pierwszej części artykułu mogą spełnić dwie funkcje: praktyczną, jako poręczna pomoc w stosowaniu przepisów rozdziału XXI *Kodeksu karnego* w praktyce wymiaru sprawiedliwości, a także jako teoretyczny punkt odniesienia, ukazujący konsekwencje przyjmowanych w doktrynie i orzecznictwie poglądów na temat prawnego charakteru poszczególnych przepisów.

Niejednoznaczności, kontrowersje bądź przepisy wymagające szczególnej uwagi zostały oznaczone w tabeli za pomocą gwiazdki „*” i szerzej omówione w części 2.2. („zagadnienia szczegółowe”). Wskazano tam również najważniejszą literaturę dotyczącą poszczególnych kwestii interpretacyjnych.

Część 1. Ustawowe zagrożenia karą i instytucje sędziowskiego wymiaru kary za popełnienie przestępstw przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji

Art. 173 k.k.: katastrofa komunikacyjna			
lp.	przepis	ustawowe zagrożenie karą	sędziowski wymiar kary
1.	Art. 173. § 1. Kto sprowadza katastrofę w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym zagrażającą życiu lub zdrowiu wielu osób albo mieniu w wielkich rozmiarach, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.	Kara pozbawienia wolności od roku do 10 lat.	<ul style="list-style-type: none">▪ Brak pierwszeństwa kary wolnościowej (art. 58 § 1)▪ Możliwość orzeczenia sekwencji kary pozbawienia wolności od miesiąca do 3 miesięcy i kary ograniczenia wolności od miesiąca do 2 lat (art. 37b).▪ Nadzwyczajne złagodzenie kary: grzywna, kara ograniczenia wolności albo kara pozbawienia wolności od miesiąca do 11 miesięcy (art. 60 § 6 pkt 3).

² Zob. ustawę z dnia 11 marca 2016 r. *o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw*, Dz. U. z 2016 r., poz. 437.

³ Zob. ustawę z dnia 23 marca 2017 r. *o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw*, uchwaloną na posiedzeniu nr 38 Sejmu VIII kadencji, [http://orka.sejm.gov.pl/opinie8.nsf/nazwa/1231_u/\\$file/1231_u.pdf](http://orka.sejm.gov.pl/opinie8.nsf/nazwa/1231_u/$file/1231_u.pdf).

Art. 173 k.k.: katastrofa komunikacyjna			
lp.	przepis	ustawowe zagrożenie karą	sędziowski wymiar kary
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uwaga! Samoistna podstawa dla nadzwyczajnego złagodzenia kary, jeżeli sprawca dobrowolnie uchylił niebezpieczeństwo grożące życiu lub zdrowiu wielu osób (art. 176 § 2).
2.	Art. 173. § 2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Grzywna (art. 37a). ▪ Kara ograniczenia wolności od miesiąca do 2 lat (art. 37a). ▪ Kara pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat (art. 173 § 2). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pierwszeństwo kary wolnościowej (art. 58 § 1). ▪ Sekwencja kary pozbawienia wolności od miesiąca do 3 miesięcy i kary ograniczenia wolności od miesiąca do 2 lat (art. 37b). ▪ Nadzwyczajne złagodzenie kary: odstąpienie od wymierzenia kary i orzeczenie środka karnego wymienionego w art. 39 pkt. 2, 3, 7 i 8, środka kompensacyjnego lub przypadku (art. 60 § 7). ▪ <u>Uwaga!</u> Samoistna podstawa dla nadzwyczajnego złagodzenia kary, jeżeli sprawca dobrowolnie uchylił niebezpieczeństwo grożące życiu lub zdrowiu wielu osób (art. 176 § 2).
3.	Art. 173. § 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 jest śmierć człowieka lub ciężki uszczerbek na zdrowiu wielu osób, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kara pozbawienia wolności od lat 2 do lat 12. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Brak pierwszeństwa kary wolnościowej (art. 58 § 1). ▪ Sekwencja kary pozbawienia wolności od miesiąca do 6 miesięcy i kary ograniczenia wolności od miesiąca do 2 lat (art. 37b). ▪ Nadzwyczajne złagodzenie kary: grzywna, kara ograniczenia wolności albo kara pozbawienia wolności od miesiąca do roku i 11 miesięcy (art. 60 § 6 pkt 3).
4.	Art. 173. § 4. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 2 jest śmierć człowieka lub ciężki uszczerbek na zdrowiu wielu osób, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Grzywna (art. 37a). ▪ Kara ograniczenia wolności od miesiąca do 2 lat (art. 37a). ▪ Kara pozbawienia wolności od 6 miesięcy do 8 lat (art. 173 § 4). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Brak pierwszeństwa kary wolnościowej (art. 58 § 1). ▪ Sekwencja kary pozbawienia wolności od miesiąca do 3 miesięcy i kary ograniczenia wolności od miesiąca do 2 lat (art. 37b). ▪ Brak możliwości nadzwyczajnego złagodzenia kary (art. 60 § 8).

Art. 174 k.k.: bezpośrednie niebezpieczeństwo katastrofy komunikacyjnej			
lp.	przepis	ustawowe zagrożenie karą	sędziowski wymiar kary
5.	Art. 174. § 1. Kto sprowadza bezpośrednie niebezpieczeństwo katastrofy w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Grzywna (art. 37a). ▪ Kara ograniczenia wolności od miesiąca do 2 lat (art. 37a). ▪ Kara pozbawienia wolności od 6 miesięcy do 8 lat (art. 174 § 1). ▪ <u>Uwaga!</u> Klauzula niekaralności w razie dobrowolnego uchylecia grożącego niebezpieczeństwa (art. 176 § 1). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Brak pierwszeństwa kary wolnościowej (art. 58 § 1). ▪ Sekwencja kary pozbawienia wolności od miesiąca do 3 miesięcy i kary ograniczenia wolności od miesiąca do 2 lat (art. 37b). ▪ Brak możliwości nadzwyczajnego złagodzenia kary (art. 60 § 8).
6.	Art. 174. § 2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Grzywna (art. 37a). ▪ Kara ograniczenia wolności od miesiąca do 2 lat (art. 37a). ▪ Kara pozbawienia wolności od miesiąca do 3 lat (art. 174 § 2). ▪ <u>Uwaga!</u> Klauzula niekaralności w razie dobrowolnego uchylecia grożącego niebezpieczeństwa (art. 176 § 1). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pierwszeństwo kary wolnościowej (art. 58 § 1). ▪ Sekwencja kary pozbawienia wolności od miesiąca do 3 miesięcy i kary ograniczenia wolności od miesiąca do 2 lat (art. 37b). ▪ Nadzwyczajne złagodzenie kary: odstąpienie od wymierzenia kary i orzeczenie środka karnego wymienionego w art. 39 punkty 2, 3, 7 i 8, środka kompensacyjnego lub przepadku (art. 60 § 7).

Art. 175 k.k.: przygotowanie do katastrofy komunikacyjnej			
lp.	przepis	ustawowe zagrożenie karą	sędziowski wymiar kary
7.	Art. 175. Kto czyni przygotowania do przestępstwa określonego w art. 173 § 1, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Grzywna (art. 37a). ▪ Kara ograniczenia wolności od miesiąca do 2 lat (art. 37a). ▪ Kara pozbawienia wolności od miesiąca do 3 lat (art. 175). ▪ <u>Uwaga!</u> Klauzula niekaralności w razie dobrowolnego odstąpienia od przygotowania (art. 17 § 1). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pierwszeństwo kary wolnościowej (art. 58 § 1). ▪ Sekwencja kary pozbawienia wolności od miesiąca do 3 miesięcy i kary ograniczenia wolności od miesiąca do 2 lat (art. 37b). ▪ Nadzwyczajne złagodzenie kary: odstąpienie od wymierzenia kary i orzeczenie środka karnego wymienionego w art. 39 punkty 2, 3, 7 i 8, środka kompensacyjnego lub przepadku (art. 60 § 7).

Art. 177: wypadek komunikacyjny			
lp.	przepis	ustawowe zagrożenie karą	sędziowski wymiar kary
8.	Art. 177. § 1. Kto, naruszając, chociażby nieumyślnie, zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym, powoduje nieumyślnie wypadek, w którym inna osoba odniosła obrażenia ciała określone w art. 157 § 1, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Grzywna (art. 37a). ▪ Kara ograniczenia wolności od miesiąca do 2 lat (art. 37a). ▪ Kara pozbawienia wolności od miesiąca do 3 lat (art. 177 § 1). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pierwszeństwo kary wolnościowej (art. 58 § 1). ▪ Sekwencja kary pozbawienia wolności od miesiąca do 3 miesięcy i kary ograniczenia wolności od miesiąca do 2 lat (art. 37b). ▪ Nadzwyczajne złagodzenie kary: odstąpienie od wymierzenia kary i orzeczenie środka karnego wymienionego w art. 39 punkty 2, 3, 7 i 8, środka kompensacyjnego lub przepadku (art. 60 § 7).
9.	Art. 177. § 2. Jeżeli następstwem wypadku jest śmierć innej osoby albo ciężki uszczerbek na jej zdrowiu, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Grzywna (art. 37a). ▪ Kara ograniczenia wolności od miesiąca do lat 2 (art. 37a). ▪ Kara pozbawienia wolności od 6 miesięcy do 8 lat (art. 177 § 2). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Brak pierwszeństwa kary wolnościowej (art. 58 § 1). ▪ Sekwencja kary pozbawienia wolności od miesiąca do 3 miesięcy i kary ograniczenia wolności od miesiąca do 2 lat (art. 37b). ▪ Brak możliwości nadzwyczajnego złagodzenia kary (art. 60 § 8).

Art. 178 § 1: interpretacja większościowa wskazująca, że jest to instytucja sądowego wymiaru kary polegająca na nadzwyczajnym obostrzeniu kary

lp.	przepis	ustawowe zagrożenie karą	sędziowski wymiar kary
10a.	Art. 178. § 1. Skazując sprawcę, który popełnił przestępstwo określone w art. 173 § 1 znajdując się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego lub zbiegł z miejsca zdarzenia, sąd orzeka karę pozbawienia wolności przewidzianą za przypisanie sprawcy przestępstwo w wysokości od dolnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę do górnej granicy tego zagrożenia zwiększonego o połowę.	<p>Określone w przepisie typizującym, tj. art. 173 § 1 (lp. 1):</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kara pozbawienia wolności od roku do lat 10. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Obligatoryjna podstawa dla nadzwyczajnego obostrzenia kary: wymierzenie wyłącznie kary pozbawienia wolności w granicach od roku i 6 miesięcy do lat 15. ▪ Brak możliwości wymierzenia sekwencji kar (art. 37b). ▪ W przypadku zbiegu z samodzielną podstawą dla nadzwyczajnego złagodzenia kary (art. 176 § 2) możliwość wymierzenia grzywny, kary ograniczenia wolności albo kary pozbawienia wolności od miesiąca do 11 miesięcy (art. 60 § 6 pkt 3) albo kary w granicach ustawowego zagrożenia – art. 57 § 2.

Art. 178 § 1: interpretacja większościowa wskazująca, że jest to instytucja sądowego wymiaru kary polegająca na nadzwyczajnym obostrzeniu kary			
lp.	przepis	ustawowe zagrożenie karą	sędziowski wymiar kary
10b.	Art. 178. § 1. Skazując sprawcę, który popełnił przestępstwo określone w art. 173 § 2 znajdując się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego lub zbiegł z miejsca zdarzenia, sąd orzeka karę pozbawienia wolności przewidzianą za przypisanie sprawcy przestępstwo w wysokości od dolnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę do górnej granicy tego zagrożenia zwiększonego o połowę.	Określone w przepisie typizującym, tj. art. 173 § 2 (lp. 2): <ul style="list-style-type: none"> ▪ Grzywna (art. 37a). ▪ Kara ograniczenia wolności od miesiąca do 2 lat (art. 37a). ▪ Kara pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5 (art. 173 § 2). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Obligatoryjna podstawa do nadzwyczajnego obostrzenia kary: wyłącznie kara pozbawienia wolności w granicach od 5 miesięcy* do 7 lat i 6 miesięcy (art. 178 § 1). ▪ Brak możliwości orzeczenia sekwencji kar (art. 37b). ▪ W przypadku zbiegu z samodzielną podstawą dla nadzwyczajnego złagodzenia kary (art. 176 § 2) możliwość odstąpienia od wymierzenia kary i orzeczenie środka karnego wymienionego w art. 39 pkt. 2-3, 7 i 8, środka kompensacyjnego lub przepadku (art. 60 § 7) – (art. 57 § 2).
10c.	Art. 178. § 1. Skazując sprawcę, który popełnił przestępstwo określone w art. 173 § 3 znajdując się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego lub zbiegł z miejsca zdarzenia, sąd orzeka karę pozbawienia wolności przewidzianą za przypisanie sprawcy przestępstwo w wysokości od dolnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę do górnej granicy tego zagrożenia zwiększonego o połowę.	Określone w przepisie typizującym, tj. art. 173 § 3 (lp. 3): <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kara pozbawienia wolności od lat 2 do 12. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Obligatoryjna podstawa do nadzwyczajnego obostrzenia kary: wyłącznie kara pozbawienia wolności w granicach od 3 lat do 18 lat (art. 178 § 1 w zw. z art. 38 § 2). ▪ Brak możliwości orzeczenia sekwencji kar (art. 37b).
10d.	Art. 178. § 1. Skazując sprawcę, który popełnił przestępstwo określone w art. 173 § 4 znajdując się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego lub zbiegł z miejsca zdarzenia, sąd orzeka karę pozbawienia wolności przewidzianą za przypisanie sprawcy przestępstwo w wysokości od dolnej granicy	Określone w przepisie typizującym, tj. art. 173 § 4 (lp. 4): <ul style="list-style-type: none"> ▪ Grzywna (art. 37a). ▪ Kara ograniczenia wolności od miesiąca do 2 lat (art. 37a). ▪ Kara pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8 (art. 173 § 4). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Obligatoryjna podstawa do nadzwyczajnego obostrzenia kary: wyłącznie kara pozbawienia wolności w granicach od 9 miesięcy do 12 lat (art. 178 § 1). ▪ Brak możliwości orzeczenia sekwencji kar (art. 37b). ▪ Brak możliwości nadzwyczajnego złagodzenia kary (art. 60 § 8).

Art. 178 § 1: interpretacja większościowa wskazująca, że jest to instytucja sądowego wymiaru kary polegająca na nadzwyczajnym obostrzeniu kary

lp.	przepis	ustawowe zagrożenie karą	sędziowski wymiar kary
	ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę do górnej granicy tego zagrożenia zwiększonego o połowę.		
10e.	Art. 178. § 1. Skazując sprawcę, który popełnił przestępstwo określone w art. 174 § 1 znajdując się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego lub zbiegł z miejsca zdarzenia, sąd orzeka karę pozbawienia wolności przewidzianą za przypisanie sprawcy przestępstwo w wysokości od dolnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę do górnej granicy tego zagrożenia zwiększonego o połowę.	Określone w przepisie typizującym, tj. art. 174 § 1 (lp. 5): <ul style="list-style-type: none"> ▪ Grzywna (art. 37a). ▪ Kara ograniczenia wolności od miesiąca do 2 lat (art. 37a). ▪ Kara pozbawienia wolności od 6 miesięcy do 8 lat (art. 174 § 1). ▪ Uwaga! Klauzula niekaralności w razie dobrowolnego uchylenia grożącego niebezpieczeństwa (art. 176 § 1). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Obligatoryjna podstawa do nadzwyczajnego obostrzenia kary: wyłącznie kara pozbawienia wolności w granicach od 9 miesięcy do 12 lat (art. 178 § 1). ▪ Brak możliwości orzeczenia sekwencji kar (art. 37b). ▪ Brak możliwości nadzwyczajnego złagodzenia kary (art. 60 § 8).*)
10f.	Art. 178. § 1. Skazując sprawcę, który popełnił przestępstwo określone w art. 174 § 2 znajdując się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego lub zbiegł z miejsca zdarzenia, sąd orzeka karę pozbawienia wolności przewidzianą za przypisanie sprawcy przestępstwo w wysokości od dolnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę do górnej granicy tego zagrożenia zwiększonego o połowę.	Określone w przepisie typizującym, tj. art. 174 § 2 (lp. 6): <ul style="list-style-type: none"> ▪ Grzywna (art. 37a). ▪ Kara ograniczenia wolności od miesiąca do 2 lat (art. 37a). ▪ Kara pozbawienia wolności od miesiąca do 3 lat (art. 174 § 2) ▪ Uwaga! Klauzula niekaralności w razie dobrowolnego uchylenia grożącego niebezpieczeństwa (art. 176 § 1). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Obligatoryjna podstawa do nadzwyczajnego obostrzenia kary: kara pozbawienia wolności w granicach od 2 miesięcy*) do 4 lat i 6 miesięcy (art. 178 § 1). ▪ Sekwencja kary pozbawienia wolności od 2 do 3 miesięcy i kary ograniczenia wolności od miesiąca do 2 lat (art. 37b).*)
10g.	Art. 178. § 1. Skazując sprawcę, który popełnił przestępstwo określone w art. 177 § 1 znajdując się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzają-	Określone w przepisie typizującym, tj. art. 177 § 1 (lp. 8): <ul style="list-style-type: none"> ▪ Grzywna (art. 37a). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Obligatoryjna podstawa do nadzwyczajnego obostrzenia kary: kara pozbawienia wolności w granicach od 2 miesięcy*) do 4 lat i 6 miesięcy (art. 178 § 1).

Art. 178 § 1: interpretacja większościowa wskazująca, że jest to instytucja sądowego wymiaru kary polegająca na nadzwyczajnym obostrzeniu kary			
lp.	przepis	ustawowe zagrożenie karą	sędziowski wymiar kary
	cego lub zbiegł z miejsca zdarzenia, sąd orzeka karę pozbawienia wolności przewidzianą za przypisanie sprawcy przestępstwo w wysokości od dolnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę do górnej granicy tego zagrożenia zwiększonego o połowę.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kara ograniczenia wolności od miesiąca do 2 lat (art. 37a). ▪ Kara pozbawienia wolności od miesiąca do 3 lat (art. 177 § 1). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sekwencja kary pozbawienia wolności od 2 do 3 miesięcy i kary ograniczenia wolności od miesiąca do 2 lat (art. 37b).*)
10h.	Art. 178. § 1. Skazując sprawcę, który popełnił przestępstwo określone w art. 177 § 2 znajdując się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego lub zbiegł z miejsca zdarzenia, sąd orzeka karę pozbawienia wolności przewidzianą za przypisanie sprawcy przestępstwo w wysokości nie niższej niż 2 lata do górnej granicy tego zagrożenia zwiększonego o połowę.	<p>Określone w przepisie typizującym, tj. art. 177 § 2 (lp. 9):</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Grzywna (art. 37a). ▪ Kara ograniczenia wolności od miesiąca do 2 lat (art. 37a). ▪ Kara pozbawienia wolności od 6 miesięcy do 8 lat (art. 177 § 2). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Obligatoryjna podstawa do nadzwyczajnego obostrzenia kary w dolnej i górnej granicy: wyłącznie kara pozbawienia wolności w granicach od 2 lat do 12 lat (art. 178 § 1).*) ▪ Brak możliwości orzeczenia sekwencji kar (art. 37b). ▪ Brak możliwości nadzwyczajnego złagodzenia kary (art. 60 § 8).

Art. 178 § 1: interpretacje mniejszościowe, wskazujące, że jest to zestaw kwalifikowanych typów czynu zabronionego pod groźbą kary, ewentualnie stan nietrzeźwości lub odurzenia jest znamiem typów kwalifikowanych, a zbiegnięcie z miejsca zdarzenia jest podstawą do nadzwyczajnego obostrzenia kary (w tym drugim wypadku konsekwencje identyczne jak w lp. 10a–10h)			
lp.	przepis	ustawowe zagrożenie karą	sędziowski wymiar kary
11a.	Art. 178. § 1. Skazując sprawcę, który popełnił przestępstwo określone w art. 173 § 1 znajdując się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego [...], sąd orzeka karę pozbawienia wolności przewidzianą za przypisanie sprawcy przestępstwo w wysokości od dolnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę do	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kara pozbawienia wolności od roku i 6 miesięcy do 15 lat. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sekwencja kary pozbawienia wolności od miesiąca do 6 miesięcy i kary ograniczenia wolności od miesiąca do 2 lat (art. 37b). ▪ Nadzwyczajne złagodzenie kary: grzywna, kara ograniczenia wolności albo kara pozbawienia wolności od miesiąca do roku i 5 miesięcy (art. 60 § 6 pkt 3). ▪ Uwaga! Brak samoistnej podstawy dla nadzwyczajnego złagodzenia kary, jeżeli sprawca dobrowolnie uchylił niebezpieczeństwo grożące

Art. 178 § 1: interpretacje mniejszościowe, wskazujące, że jest to zestaw kwalifikowanych typów czynu zabronionego pod groźbą kary, ewentualnie stan nietrzeźwości lub odurzenia jest zamiarem typów kwalifikowanych, a zbiegnięcie z miejsca zdarzenia jest podstawą do nadzwyczajnego obstrzeżenia kary (w tym drugim wypadku konsekwencje identyczne jak w lp. 10a–10h)

lp.	przepis	ustawowe zagrożenie karą	sędziowski wymiar kary
	górną granicę tego zagrożenia zwiększonego o połowę.		życiu lub zdrowiu wielu osób (art. 176 § 2 nie wymienia przestępstwa z art. 178 § 1 k.k.).*)
11b.	Art. 178. § 1. Skazując sprawcę, który popełnił przestępstwo określone w art. 173 § 2 znajdując się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego [...], sąd orzeka karę pozbawienia wolności przewidzianą za przypisane sprawcy przestępstwo w wysokości od dolnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę do górnej granicy tego zagrożenia zwiększonego o połowę.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Grzywna (art. 37a). ▪ Kara ograniczenia wolności od miesiąca do 2 lat (art. 37a). ▪ Kara pozbawienia wolności od 5 miesięcy* do 7 lat i 6 miesięcy (art. 173 § 2). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Brak pierwszeństwa kary wolnościowej (art. 58 § 1). ▪ Sekwencja kary pozbawienia wolności od miesiąca do 3 miesięcy i kary ograniczenia wolności od miesiąca do 2 lat (art. 37b). ▪ Uwaga! Brak samoistnej podstawy dla nadzwyczajnego złagodzenia kary, jeżeli sprawca dobrowolnie uchylił niebezpieczeństwo grożące życiu lub zdrowiu wielu osób (art. 176 § 2 nie wymienia przestępstwa z art. 178 § 1 k.k.).*) ▪ Brak możliwości nadzwyczajnego złagodzenia kary (art. 60 § 8).*)
11c.	Art. 178. § 1. Skazując sprawcę, który popełnił przestępstwo określone w art. 173 § 3 znajdując się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego [...], sąd orzeka karę pozbawienia wolności przewidzianą za przypisane sprawcy przestępstwo w wysokości od dolnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę do górnej granicy tego zagrożenia zwiększonego o połowę.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kara pozbawienia wolności na czas nie krótszy od 3 lat.)* 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Brak możliwości orzeczenia sekwencji kar (art. 37b).*) ▪ Nadzwyczajne złagodzenie kary: kara pozbawienia wolności od roku do 2 lat i 11 miesięcy (art. 60 § 6 pkt 2). ▪ Uwaga! Brak samoistnej podstawy dla nadzwyczajnego złagodzenia kary, jeżeli sprawca dobrowolnie uchylił niebezpieczeństwo grożące życiu lub zdrowiu wielu osób (art. 176 § 2 nie wymienia przestępstwa z art. 178 § 1 k.k.).*)
11d.	Art. 178. § 1. Skazując sprawcę, który popełnił przestępstwo określone w art. 173 § 4 znajdując się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego [...], sąd orzeka karę	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Brak zastosowania art. 37a – ustawowe zagrożenie większe niż 8 lat. ▪ Kara pozbawienia wolności od 9 miesięcy do 12 lat. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sekwencja kary pozbawienia wolności od miesiąca do 6 miesięcy i kary ograniczenia wolności od miesiąca do 2 lat (art. 37b). ▪ Nadzwyczajne złagodzenie kary: grzywna albo kara ograniczenia

Art. 178 § 1: interpretacje mniejszościowe, wskazujące, że jest to zestaw kwalifikowanych typów czynu zabronionego pod groźbą kary, ewentualnie stan nietrzeźwości lub odurzenia jest znamieniem typów kwalifikowanych, a zbiegnięcie z miejsca zdarzenia jest podstawą do nadzwyczajnego obustrzenia kary (w tym drugim wypadku konsekwencje identyczne jak w lp. 10a–10h)

lp.	przepis	ustawowe zagrożenie karą	sędziowski wymiar kary
	pozbawienia wolności przewidzianą za przypisane sprawcy przestępstwo w wysokości od dolnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę do górnej granicy tego zagrożenia zwiększonego o połowę.		wolności od miesiąca do 2 lat (art. 60 § 6 pkt 4).
11e.	Art. 178. § 1. Skazując sprawcę, który popełnił przestępstwo określone w art. 174 § 1 znajdując się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego [...], sąd orzeka karę pozbawienia wolności przewidzianą za przypisane sprawcy przestępstwo w wysokości od dolnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę do górnej granicy tego zagrożenia zwiększonego o połowę.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Brak zastosowania art. 37a – ustawowe zagrożenie większe niż 8 lat. ▪ Kara pozbawienia wolności od 9 miesięcy do 12 lat. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sekwencja kary pozbawienia wolności od miesiąca do 6 miesięcy i kary ograniczenia wolności od miesiąca do 2 lat (art. 37b). ▪ Nadzwyczajne złagodzenie kary: grzywna albo kara ograniczenia wolności od miesiąca do 2 lat (art. 60 §6 pkt 4).
11f.	Art. 178. § 1. Skazując sprawcę, który popełnił przestępstwo określone w art. 174 § 2 znajdując się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego [...], sąd orzeka karę pozbawienia wolności przewidzianą za przypisane sprawcy przestępstwo w wysokości od dolnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę do górnej granicy tego zagrożenia zwiększonego o połowę.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Grzywna (art. 37a). ▪ Kara ograniczenia wolności od miesiąca do 2 lat (art. 37a). ▪ Kara pozbawienia wolności od 2 miesięcy do 4 lat i 6 miesięcy (art. 174 § 2). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pierwszeństwo kary wolnościowej (art. 58 § 1). ▪ Sekwencja kary pozbawienia wolności od miesiąca do 3 miesięcy i kary ograniczenia wolności od miesiąca do 2 lat (art. 37b). ▪ Nadzwyczajne złagodzenie kary: odstąpienie od wymierzenia kary i orzeczenie środka karnego wymienionego w art. 39 punkty 2–3, 7 i 8, środka kompensacyjnego lub przepadku (art. 60 § 7).

Art. 178 § 1: interpretacje mniejszościowe, wskazujące, że jest to zestaw kwalifikowanych typów czynu zabronionego pod groźbą kary, ewentualnie stan nietrzeźwości lub odurzenia jest znamieniem typów kwalifikowanych, a zbiegnięcie z miejsca zdarzenia jest podstawą do nadzwyczajnego obstrzeżenia kary (w tym drugim wypadku konsekwencje identyczne jak w lp. 10a–10h)

lp.	przepis	ustawowe zagrożenie karą	sędziowski wymiar kary
11g.	Art. 178. § 1. Skazując sprawcę, który popełnił przestępstwo określone w art. 177 § 1 znajdując się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego [...], sąd orzeka karę pozbawienia wolności przewidzianą za przypisane sprawcy przestępstwo w wysokości od dolnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę do górnej granicy tego zagrożenia zwiększonego o połowę.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Grzywna (art. 37a). ▪ Kara ograniczenia wolności od miesiąca do 2 lat (art. 37a). ▪ Kara pozbawienia wolności od 2 miesięcy do 4 lat i 6 miesięcy (art. 177 § 1). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pierwszeństwo kary wolnościowej (art. 58 §1). ▪ Sekwencja kary pozbawienia wolności od miesiąca do 3 miesięcy i kary ograniczenia wolności od miesiąca do 2 lat (art. 37b). ▪ Nadzwyczajne złagodzenie kary: odstąpienie od wymierzenia kary i orzeczenie środka karnego wymienionego w art. 39 pkt 2–3, 7 i 8, środka kompensacyjnego lub przypadku (art. 60 § 7).
11h.	Art. 178. § 1. Skazując sprawcę, który popełnił przestępstwo określone w art. 177 § 2 znajdując się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego [...], sąd orzeka karę pozbawienia wolności przewidzianą za przypisane sprawcy przestępstwo w wysokości nie niższej niż 2 lata do górnej granicy tego zagrożenia zwiększonego o połowę.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Brak zastosowania art. 37a – ustawowe zagrożenie większe niż 8 lat. ▪ Kara pozbawienia wolności od 2 do 12 lat. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Brak możliwości wymierzenia sekwencji kar (art. 37b). ▪ Nadzwyczajne złagodzenie kary: grzywna, kara ograniczenia wolności od miesiąca do 2 lat albo kara pozbawienia wolności od miesiąca do roku i 11 miesięcy (art. 60 § 6 pkt 3).

Art. 178a § 1: prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości lub odurzenia

lp.	przepis	ustawowe zagrożenie karą	sędziowski wymiar kary
12.	Art. 178a. § 1. Kto, znajdując się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego, prowadzi pojazd mechaniczny w ruchu lą-	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Grzywna (art. 178a § 1). ▪ Kara ograniczenia wolności od miesiąca do 2 lat (art. 178a § 1). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pierwszeństwo kary wolnościowej (art. 58 § 1). ▪ Sekwencja kary pozbawienia wolności od miesiąca do 3 miesięcy i kary ograniczenia wolności od miesiąca do 2 lat (art. 37b).

Art. 178a § 1: prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości lub odurzenia			
lp.	przepis	ustawowe zagrożenie karą	sędziowski wymiar kary
	dowym, wodnym lub powietrznym, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kara pozbawienia wolności od miesiąca do 2 lat (art. 178a § 1). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nadzwyczajne złagodzenie kary: odstąpienie od wymierzenia kary i orzeczenie środka karnego wymienionego w art. 39 pkt 2-3, 7 i 8, środka kompensacyjnego lub przypadku (art. 60 § 7).

Art. 178a § 4: interpretacja wskazująca, że jest to typ kwalifikowany			
lp.	przepis	ustawowe zagrożenie karą	sędziowski wymiar kary
13.	Art. 178a § 4. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 był wcześniej prawomocnie skazany za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego albo za przestępstwo określone w art. 173, 174, 177 lub art. 355 § 2 popełnione w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego albo dopuścił się czynu określonego w § 1 w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych orzeczonego w związku ze skazaniem za przestępstwo, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Grzywna (art. 37a). ▪ Kara ograniczenia wolności od miesiąca do 2 lat (art. 37a). ▪ Kara pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat (art. 178a § 4). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pierwszeństwo kary wolnościowej (art. 58 § 1). ▪ Sekwencja kary pozbawienia wolności od miesiąca do 3 miesięcy i kary ograniczenia wolności od miesiąca do 2 lat (art. 37b). ▪ Nadzwyczajne złagodzenie kary: odstąpienie od wymierzenia kary i orzeczenie środka karnego wymienionego w art. 39 pkt 2–3, 7 i 8, środka kompensacyjnego lub przypadku (art. 60 § 7).

Art. 178a § 4: interpretacja eklektyczna wskazująca, że poprzednia karalność jest podstawą do nadzwyczajnego obostrzenia kary na etapie sędziowskiego wymiaru kary (lp. 14a), natomiast popełnienie czynu w czasie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów jest typem kwalifikowanym (lp. 14b)

lp.	przepis	ustawowe zagrożenie karą	sędziowski wymiar kary
14a.	Art. 178a § 4. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 był wcześniej prawomocnie skazany za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nie-	<p>Określone w przepisie typizującym, tj. art. 178a § 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Grzywna. ▪ Kara ograniczenia wolności od miesiąca do 2 lat. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Obligatoryjna podstawa do nadzwyczajnego obostrzenia kary: wyłącznie kara pozbawienia wolności w granicach od 3 miesięcy do 5 lat (art. 178a § 4).*)

Art. 178a § 4: interpretacja eklektyczna wskazująca, że poprzednia karalność jest podstawą do nadzwyczajnego obostrzenia kary na etapie sędziowskiego wymiaru kary (lp. 14a), natomiast popełnienie czynu w czasie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów jest typem kwalifikowanym (lp. 14b)

lp.	przepis	ustawowe zagrożenie karą	sędziowski wymiar kary
	trzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego albo za przestępstwo określone w art. 173, 174, 177 lub art. 355 § 2 popełnione w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego [...], podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kara pozbawienia wolności od miesiąca do 2 lat. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sekwencja kary pozbawienia wolności wyłącznie na okres 3 miesięcy i kary ograniczenia wolności od miesiąca do 2 lat (art. 37b).*) ▪ W razie zbiegu z podstawą dla nadzwyczajnego złagodzenia kary możliwość odstąpienia od wymierzenia kary i orzeczenie środka karnego wymienionego w art. 39 punkty 2–3, 7 i 8, środka kompensacyjnego lub przepadku (art. 60 § 7, art. 57 § 2).
14b.	Art. 178a § 4. Jeżeli sprawca [...] dopuścił się czynu określonego w § 1 w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych orzeczonego w związku ze skazaniem za przestępstwo, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Grzywna (art. 37a). ▪ Kara ograniczenia wolności od miesiąca do 2 lat (art. 37a). ▪ Kara pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat (art. 178a § 4). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pierwszeństwo kary wolnościowej (art. 58 § 1). ▪ Sekwencja kary pozbawienia wolności od miesiąca do 3 miesięcy i kary ograniczenia wolności od miesiąca do 2 lat (art. 37b). ▪ Nadzwyczajne złagodzenie kary: odstąpienie od wymierzenia kary i orzeczenie środka karnego wymienionego w art. 39 pkt 2–3, 7 i 8, środka kompensacyjnego lub przepadku (art. 60 § 7).

Art. 178b: niezatrzymanie pojazdu do kontroli

lp.	przepis	ustawowe zagrożenie karą	sędziowski wymiar kary
15.	Art. 178b. Kto, pomimo wydania przez osobę uprawnioną do kontroli ruchu drogowego, poruszając się pojazdem lub znajdującą się na statku wodnym albo powietrznym, przy użyciu sygnałów dźwiękowych i świetlnych, polecenia zatrzymania pojazdu mechanicznego nie zatrzymuje niezwłocznie pojazdu i kontynu-	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Grzywna (art. 37a). ▪ Kara ograniczenia wolności od miesiąca do 2 lat (art. 37a). ▪ Kara pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat (art. 178b). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pierwszeństwo kary wolnościowej (art. 58 § 1). ▪ Sekwencja kary pozbawienia wolności od miesiąca do 3 miesięcy i kary ograniczenia wolności od miesiąca do 2 lat (art. 37b). ▪ Nadzwyczajne złagodzenie kary: odstąpienie od wymierzenia kary i orzeczenie środka karnego wymienionego w art. 39

Art. 178b: niezatrzymanie pojazdu do kontroli			
lp.	przepis	ustawowe zagrożenie karą	sędziowski wymiar kary
	uje jazdę, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.		punkty 2–3, 7 i 8, środka kompensacyjnego lub przypadku (art. 60 § 7).

Art. 179: dopuszczenie do ruchu niebezpiecznego pojazdu			
lp.	przepis	ustawowe zagrożenie karą	sędziowski wymiar kary
16.	Art. 179. Kto wbrew szczególnemu obowiązkowi dopuszcza do ruchu pojazd mechaniczny albo inny pojazd w stanie bezpośrednio zagrażającym bezpieczeństwu w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym lub dopuszcza do prowadzenia pojazdu mechanicznego albo innego pojazdu na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub w strefie ruchu przez osobę znajdującą się w stanie nietrzeźwości, będącą pod wpływem środka odurzającego lub osobę nieposiadającą wymaganych uprawnień, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Grzywna (art. 179). ▪ Kara ograniczenia wolności od miesiąca do 2 lat (art. 179). ▪ Kara pozbawienia wolności od miesiąca do 2 lat (art. 179). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pierwszeństwo kary wolnościowej (art. 58 § 1). ▪ Sekwencja kary pozbawienia wolności od miesiąca do 3 miesięcy i kary ograniczenia wolności od miesiąca do 2 lat (art. 37b). ▪ Nadzwyczajne złagodzenie kary: odstąpienie od wymierzenia kary i orzeczenie środka karnego wymienionego w art. 39 punkty 2–3, 7 i 8, środka kompensacyjnego lub przypadku (art. 60 § 7).

Art. 180: kierowanie ruchem przez osobę nietrzeźwą lub odurzoną			
lp.	przepis	ustawowe zagrożenie karą	sędziowski wymiar kary
17.	Art. 180. Kto, znajdując się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego, pełni czynności związane bezpośrednio z zapewnieniem bezpieczeństwa ruchu pojazdów mechanicznych, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Grzywna (art. 37a). ▪ Kara ograniczenia wolności od miesiąca do 2 lat (art. 37a). ▪ Kara pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat (art. 180). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pierwszeństwo kary wolnościowej (art. 58 § 1). ▪ Sekwencja kary pozbawienia wolności od miesiąca do 3 miesięcy i kary ograniczenia wolności od miesiąca do 2 lat (art. 37b). ▪ Nadzwyczajne złagodzenie kary: odstąpienie od wymierzenia kary i orzeczenie środka karnego wymienionego w art. 39 punkty 2–3, 7 i 8, środka kompensacyjnego lub przypadku (art. 60 § 7).

Art. 180a: prowadzenie pojazdu bez uprawnień			
lp.	przepis	ustawowe zagrożenie karą	sędziowski wymiar kary
18.	Art. 180a. Kto na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub w strefie ruchu, prowadzi pojazd mechaniczny, nie stosując się do decyzji właściwego organu o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Grzywna (art. 180a). ▪ Kara ograniczenia wolności od miesiąca do 2 lat (art. 180a). ▪ Kara pozbawienia wolności od miesiąca do 2 lat (art. 180a). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pierwszeństwo kary wolnościowej (art. 58 § 1). ▪ Sekwencja kary pozbawienia wolności od miesiąca do 3 miesięcy i kary ograniczenia wolności od miesiąca do 2 lat (art. 37b). ▪ Nadzwyczajne złagodzenie kary: odstąpienie od wymierzenia kary i orzeczenie środka karnego wymienionego w art. 39 punkty 2–3, 7 i 8, środka kompensacyjnego lub przepadku (art. 60 § 7).

Część 2. Objaśnienia i komentarz do części 1

2.1. Zagadnienia ogólne

1. **Stan prawny.** Zgromadzone w tabeli dane opierają się na najnowszym stanie prawnym, po uchwaleniu ustawy z dnia 23 marca 2017 r., zmieniającej m.in. art. 178 § 1 k.k. i dodającej art. 178b k.k.⁴
2. **Ustawowe zagrożenie karą.** W rubryce „ustawowe zagrożenie karą” zostały wskazane kary grożące za popełnienie danego czynu zabronionego w ramach tzw. ustawowego, zwyczajnego wymiaru kary. Mowa więc o abstrakcyjnym opisie ustawowego zagrożenia karą, związanego z typem czynu zabronionego i stanowiącego punkt wyjścia dla stosowania innych regulacji prawa karnego, takich jak nadzwyczajne złagodzenie czy obostrzenie kary.
3. **Sędziowski wymiar kary.** W rubryce „sędziowski wymiar kary” zostały wskazane najpopularniejsze instytucje sędziowskiego wymiaru, aktualizujące się w związku z popełnieniem określonego przestępstwa, takie jak dyrektywa pierwszeństwa kary wolnościowej (art. 58 § 1 k.k.), sekwencja kar (art. 37b k.k.) czy specjalne podstawy obostrzenia kary przewidziane w części szczególnej *Kodeksu karnego*, jak art. 178 § 1 k.k. czy art. 178a § 4 k.k. Wskazano także na sposób obliczania wymiaru kary nadzwyczajnie złagodzonej (art. 60 § 6, 7 i 8 k.k.).
4. **Modyfikator sankcji – art. 37a k.k.** Jednym z najistotniejszych przepisów wprowadzonych do Kodeksu karnego z dniem 1 lipca 2015 r. jest art. 37a k.k., który głosi: „Jeżeli ustawa przewiduje zagrożenie karą pozbawienia wolności nieprze-

⁴ Zob. ustawę z dnia 23 marca 2017 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw, uchwaloną na posiedzeniu nr 38 Sejmu VIII kadencji.

kraczącą 8 lat, można zamiast tej kary orzec grzywnę albo karę ograniczenia wolności, o której mowa w art. 34 § 1a pkt 1 lub 4”. Większość autorów stoi na stanowisku, że przepis ten jest modyfikatorem ustawowego zagrożenia karą, co oznacza, że kary wskazane w art. 37a k.k. są elementami abstrakcyjnie ujętej sankcji, związanej z danym typem czynu zabronionego pod groźbą kary. Argumentację wspierającą ten punkt widzenia prezentuje J. Giezek⁵, J. Majewski⁶, M. Małecki,⁷ A. Sakowicz⁸ i A. Zoll⁹. W niniejszym opracowaniu przyjęto, w ślad za większościovym poglądem doktryny prawa karnego, że „art. 37a k.k., jako tzw. przepis przednawiasowy, dookreśla ustawowe zagrożenia karą za popełnienie czynów zabronionych, których sankcja została opisana w sposób niekompletny w poszczególnych przepisach typizujących, jako kara pozbawienia wolności nieprzekraczająca 8 lat. Sankcje *prima facie* jednorodne bądź w ograniczonym zakresie różnorodne, występujące w przepisach typizujących przepięstwa, stają się zagrożeniami alternatywnymi bądź jeszcze bardziej różnorodnymi za sprawą modyfikatora określonego w art. 37a k.k.”¹⁰

5. **Art. 37a k.k. w stosunku do art. 60 § 7 k.k.** Czyny zabronione, do których ma zastosowanie art. 37a k.k., zagrożone są „więcej niż jedną z kar” w rozumieniu art. 60 § 7 k.k.¹¹ i nadzwyczajne złagodzenie kary polega w tych wypadkach na odstąpieniu od wymierzenia kary i orzeczeniu środka karnego wymienionego w art. 39 pkt. 2-3, 7 i 8, środka kompensacyjnego lub przepadku (*zob. w tabeli lp. 2, 6, 7, 8, 11f, 11g*).
6. **Sekwencja kar – art. 37b k.k.** Nową instytucją prawa karnego jest tzw. sekwencja kar, przewidziana w art. 37b k.k., który obowiązuje od 1 lipca 2015 r. Przepis ten stanowi: „W sprawie o występęk zagrożony karą pozbawienia wolności, niezależnie od dolnej granicy ustawowego zagrożenia przewidzianego w ustawie za dany czyn, sąd może orzec jednocześnie karę pozbawienia wolności w wymiarze nieprzekraczającym 3 miesięcy, a jeżeli górna granica ustawowego zagrożenia wynosi przynajmniej 10 lat – 6 miesięcy, oraz karę ograniczenia wol-

⁵ Zob. J. Giezek, *O sankcjach alternatywnych oraz możliwości wyboru rodzaju wymierzonej kary*, Palestra 2015, nr 7–8, s. 25 i n.

⁶ Zob. J. Majewski, *Kodeks karny. Komentarz do zmian 2015*, Warszawa 2015, s. 85 i n.

⁷ Zob. M. Małecki, *Ustawowe zagrożenie karą i sądowy wymiar kary*, (w:) *Nowelizacja prawa karnego 2015. Komentarz*, red. W. Wróbel, Kraków 2015, s. 283–319.

⁸ Zob. A. Sakowicz, *Modyfikacja ustawowego zagrożenia karą poprzez art. 37a Kodeksu karnego (wybrane zagadnienia)*, *Studia Prawnicze KUL* 2015, nr 3 (63), s. 43 i n.

⁹ Zob. A. Zoll, *Założenia i cele najnowszych zmian w przepisach o karach i innych środkach reakcji na czyn zabroniony*, (w:) *Kary i inne środki reakcji na czyn zabroniony w świetle noweli do Kodeksu karnego z 20 lutego 2015 r.*, red. J. Majewski, Warszawa 2016, s. 11.

¹⁰ M. Małecki, *Charakter prawny art. 37a k.k.*, *Przegląd Sądowy* 2016, nr 11–12, s. 184 i n. Zob. także literaturę cytowaną w tej pracy.

¹¹ „Art. 60. § 7. Jeżeli czyn zagrożony jest więcej niż jedną z kar wymienionych w art. 32 pkt 1–3, nadzwyczajne złagodzenie kary polega na odstąpieniu od wymierzenia kary i orzeczeniu środka karnego wymienionego w art. 39 pkt 2–3, 7 i 8, środka kompensacyjnego lub przepadku; przepisu art. 61 § 2 nie stosuje się”.

ności do lat 2. Przepisów art. 69–75 nie stosuje się. W pierwszej kolejności wykonuje się wówczas karę pozbawienia wolności, chyba że ustawa stanowi inaczej”. Mamy tu do czynienia z instytucją sędziowskiego wymiaru kary, stosowaną na etapie wyboru adekwatnej reakcji karnej na stwierdzony *in concreto* czyn zabroniony¹². Stosowanie art. 37b k.k. uzależnione jest od popełnienia przez sprawcę występkę zagrożonego albo wyłącznie karą pozbawienia wolności, niezależnie od górnej granicy ustawowego zagrożenia, albo występkę zagrożonego karą pozbawienia wolności oraz inną karą wymienioną w art. 32 pkt 1–2 k.k. W zależności od ustawowego zagrożenia karą za przypisany sprawcy występki, art. 37b k.k. daje podstawę do wyróżnienia następujących sposobów reakcji prawnokarnej:

- jeżeli górna granica ustawowego zagrożenia wynosi mniej niż 10 lat pozbawienia wolności – sąd może orzec jednocześnie karę pozbawienia wolności w wymiarze od 1 do 3 miesięcy oraz karę ograniczenia wolności w wymiarze od miesiąca do 2 lat;
- jeżeli górna granica ustawowego zagrożenia równa się albo jest wyższa niż 10 lat pozbawienia wolności – sąd może orzec jednocześnie karę pozbawienia wolności w wymiarze od 1 do 6 miesięcy oraz karę ograniczenia wolności w wymiarze od miesiąca do 2 lat¹³.

7. **Rola sekwencji kar.** Art. 37b k.k. nie modyfikuje ustawowego zagrożenia karą przewidzianego za poszczególne czyny zabronione, w związku z tym przepisu tego nie uwzględnia się przy rozstrzygnięciu o zasadach nadzwyczajnego złagodzenia kary w rozumieniu art. 60 § 6 lub 7 k.k.

8. **Pierwszeństwo kary wolnościowej.** Zasada pierwszeństwa kary wolnościowej z art. 58 § 1 k.k. znajduje zastosowanie w przypadku czynów zabronionych zagrożonych karą pozbawienia wolności, której górna granica nie przekracza 5 lat¹⁴. Należy pamiętać, że ustawa przewiduje możliwość wyboru rodzaju kary w rozumieniu art. 58 § 1 k.k. także wówczas, gdy informacja o ustawowym zagrożeniu karą czerpana jest z przepisu typizującego dane przestępstwo i art. 37a k.k. W opisanej sytuacji sąd powinien w pierwszej kolejności rozważać orzeczenie kary wolnościowej, składającej się na ustawowe zagrożenie karą na mocy art. 37a k.k. Dopiero w razie ustalenia, że grzywna albo kara ograniczenia wolności nie spełniłyby celów kary sąd może sięgnąć po karę pozbawienia wol-

¹² Zob. M. Małecki, *Ustawowe...*, *op. cit.*, s. 294 i n.

¹³ Zob. szerzej: M. Małecki, *Sekwencja krótkoterminowej kary pozbawienia wolności i kary ograniczenia wolności (art. 37b k.k.) – zagadnienia podstawowe*, *Palestra* 2015, nr 7–8, s. 36–45; M. Małecki, *Co zmienia nowelizacja art. 37b k.k.?*, *Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych* 2016, nr 2, s. 19–52.

¹⁴ „Art. 58. § 1. Jeżeli ustawa przewiduje możliwość wyboru rodzaju kary, a przestępstwo jest zagrożone karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą 5 lat, sąd orzeka karę pozbawienia wolności tylko wtedy, gdy inna kara lub środek karny nie może spełnić celów kary”.

ności (niezależnie od tego, czy zdecyduje się ją warunkowo zawiesić na okres próby czy nie).

9. Zakaz nadzwyczajnego złagodzenia kary. Na mocy art. 60 § 8 k.k. w przypadku niektórych typów przestępstw całkowicie wykluczona została możliwość nadzwyczajnego złagodzenia kary. Dotyczy to czynów zabronionych zagrożonych więcej niż jedną z kar na mocy art. 37a k.k., o ile górna granica kary pozbawienia wolności grożąca za popełnienie takiego czynu wyższa jest od lat 5¹⁵. Dotyczy to np. czynu zabronionego z art. 173 § 4 k.k. (*zob. w tabeli lp. 4*) czy art. 174 § 1 k.k. (*zob. w tabeli lp. 5*). Należy dodać, że w razie zbiegu niezależnych od siebie podstaw do nadzwyczajnego obostrzenia i złagodzenia kary na gruncie stanu faktycznego, do którego znajdzie zastosowanie art. 60 § 8 k.k., norma określona w tym przepisie nie wyklucza wymierzenia w tego typu sytuacji kary w granicach ustawowego zagrożenia, tj. bez konieczności jej nadzwyczajnego obostrzenia (co wynika z interpretacji art. 57 § 2 k.k. *a maiori ad minus* oraz kryminalno-politycznego sensu zakazu wprowadzonego do art. 60 § 8 k.k.). „Użyty w art. 57 zwrot »sąd może« wskazuje, że w przypadku zbiegu nadzwyczajnego obostrzenia i złagodzenia kary tracą one obligatoryjny charakter przewidziany przepisem szczególnym”¹⁶.

10. Instytucja określona w art. 178 § 1 k.k. Instytucję z art. 178 § 1 k.k. rozważono dwuwariantowo, z uwagi na pojawiające się w doktrynie prawa karnego rozbieżności interpretacyjne związane z jej charakterem prawnym:

- zgodnie ze stanowiskiem większościowym, jest to instytucja sądowego wymiaru kary, sprowadzająca się do nadzwyczajnego obostrzenia kary za popełnienie czynu zabronionego (*podkreśl. autorów*) w stanie nietrzeźwości lub odurzenia, bądź za zbiegnięcie z miejsca zdarzenia po popełnieniu przestępstwa. Pogląd ten reprezentuje wielu autorów¹⁷ oraz Sąd Najwyższy¹⁸. W razie uznania, iż art. 178 § 1 k.k. jest okolicznością sędziowskiego wymiaru kary, zastosowanie tego przepisu nie prowadzi do modyfikacji granic ustawowego zagrożenia karą. Sankcja grożąca za popełnienie danego typu przestępstwa opisana jest w poszczególnych przepisach typizujących, tj. w art. 173, 174 i 177 k.k. Art. 178 § 1 k.k. stosowany jest natomiast w fazie sędziowskiego wymierzania kary jako podstawa do obligatoryjnego nadzwyczajnego obostrzenia kary, polegającego na wymierzeniu sprawcy kary pozbawienia wolności zwiększonej o połowę względem dolnej granicy zagrożenia przewidzia-

¹⁵ „Art. 60. § 8. Nadzwyczajnego złagodzenia kary nie stosuje się do czynów zagrożonych karą pozbawienia wolności powyżej 5 lat, do których ma zastosowanie art. 37a”.

¹⁶ W. Wróbel, (w:) *Kodeks karny. Część ogólna*, t. I. *Komentarz do art. 53–116*, red. W. Wróbel, A. Zoll, Warszawa 2016, komentarz do art. 57 k.k., teza 12.

¹⁷ Zob. przegląd stanowisk: A. Duda, M. Małecki, *Charakter prawny art. 178 § 1a Kodeksu karnego. Uwagi do projektu nowelizacji*, Paragraf na Drodze 2017, nr 2, s. 5 i n.

¹⁸ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 1999 r., sygn. I KZP 4/99, OSNKW 1999, nr 5–6, poz. 27; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2010 r., sygn. III K 5/10, LEX nr 603781.

nego za dany typ przestępstwa, z możliwością wymierzenia tej kary powyżej górnej granicy ustawowego zagrożenia. Wariant ten rozważono w pierwszej kolejności: *zob. w tabeli lp. 10a–10h*.

- w myśl stanowiska konkurencyjnego, art. 178 § 1 k.k. określa w specyficzny sposób kilka kwalifikowanych typów czynu zabronionego pod groźbą kary (*podkreśl. autorów*)¹⁹. W tym wypadku dochodzi do ustalenia autonomicznych granic ustawowego zagrożenia karą za popełnienie przestępstw wskazanych w tym przepisie, które stają się punktem wyjścia dla stosowania art. 37a k.k. (o ile górna granica kary pozbawienia wolności nie przekroczy 8 lat) i art. 37b k.k. (czyn musi być występkiem), a także stwierdzenia, na jakich zasadach odbywa się nadzwyczajne łagodzenie kary.
- koncepcja mieszana wskazuje na niejednorodny charakter prawny art. 178 § 1 k.k. (*podkreśl. autorów*): w zakresie stanu nietrzeźwości bądź odurzenia są to kwalifikowane typy czynu zabronionego, w zakresie zbiegnięcia z miejsca zdarzenia mamy do czynienia z instytucją sędziowskiego wymiaru kary²⁰.

Wariant związany ze stanowiskiem uznającym art. 178 § 1 k.k. za zestaw typów kwalifikowanych bądź instytucję o niejednorodnym charakterze rozważono w drugiej kolejności: *zob. w tabeli lp. 11a–11h*²¹.

11. Instytucja określona w art. 178a § 4 k.k. Konieczne okazało się dwuwariantowe scharakteryzowanie art. 178a § 4 k.k. Status normatywny tego przepisu budzi wyjątkowe kontrowersje i dzieli przedstawicieli doktryny prawa karnego:

- brzmienie art. 178a § 4 k.k. wskazuje *prima facie* na to, że mamy tu do czynienia z kwalifikowanym typem czynu zabronionego pod groźbą kary (*podkreśl. autorów*). Z poglądem tym solidaryzuje się wielu autorów, m.in. M. Budyn-Kulik²², R. Citowicz²³, R.G. Hałas²⁴, J. Jakubowska-Hara²⁵, S. Jo-

¹⁹ Zob. K. Buchała, (w:) *Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz do art. 117–277 Kodeksu karnego*, t. 2, red. A. Zoll, Zakamycze 1999, s. 403; K. Szmidi, *Glosa do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 1999 r., sygn. I KZP 4/99 (dot. wykładni art. 178 k.k.)*, Prokuratura i Prawo 2001, nr 3, s. 115 i n.; M. Budyn-Kulik, (w:) *Kodeks karny. Komentarz*, red. M. Mozgawa, Warszawa 2015 (wydanie elektroniczne LEX), komentarz do art. 178 k.k., teza 1.

²⁰ G. Bogdan, (w:) *Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz LEX. Tom II. Komentarz do art. 117–277 k.k.*, red. A. Zoll, Warszawa 2013, s. 517 i n.

²¹ W nowszej literaturze karnistycznej zagadnienie to omawiali: A. Duda, M. Małecki, *Charakter...*, *op. cit.*, s. 5 i n.

²² Zob. M. Budyn-Kulik, w: *Kodeks karny. Praktyczny komentarz*, red. M. Mozgawa, Warszawa 2010, s. 368; M. Budyn-Kulik, w: *Kodeks karny. Komentarz*, red. M. Mozgawa, Warszawa 2013, s. 406.

²³ R. Citowicz, w: *Kodeks karny. Część szczególna. Tom I. Komentarz do artykułów 117–221*, red. M. Królikowski, R. Zawłocki, Warszawa 2013, s. 425 i n.

²⁴ R. G. Hałas, (w:) *Kodeks karny. Komentarz*, red. A. Grześkowiak, K. Wiak, Warszawa 2012, s. 825.

²⁵ J. Jakubowska-Hara, *Z problematyki bezwypadkowego prowadzenia pojazdu pod wpływem alkoholu lub podobnie działającego środka*, (w:) *Teoretyczne i praktyczne problemy współczesnego prawa karnego. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Tadeuszowi Bojarskiemu*, red. A. Michalska-Warias, I. Nowikowski, J. Piórkowska-Flieger, Lublin 2011, s. 383.

achimiak²⁶, I. Kosierb²⁷, M. Leciak²⁸, D. Mieczkowska²⁹, P. Nowak³⁰, A. Skowron³¹ i R.A. Stefański³² (zob. w tabeli lp. 13).

- zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego, art. 178a § 4 k.k. ma niejednorodny charakter normatywny (podkreśl. autorów): „(...) pierwsza jego część, wyraża instytucję nadzwyczajnego obostrzenia kary, polegającą na specyficznej recydywie w zakresie przestępstw komunikacyjnych. Odmienny charakter ma druga część art. 178a § 4 k.k. W tej części art. 178a § 4 k.k. wysławia typ czynu zabronionego, bowiem okoliczności w nim wskazane związane są ściśle z oceną społecznej szkodliwości czynu sprawcy(...)»³³. Stanowisko w sprawie niejednorodnego charakteru prawnego art. 178a § 4 k.k. reprezentuje m.in. G. Bogdan³⁴, M. Małecki³⁵ oraz T. Razowski³⁶. Ta interpretacja znalazła odzwierciedlenie w tabeli jako lp. 14a i 14b.

²⁶ S. Joachimiak, *Glosa do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2012 r., sygn. II KK 300/12, w sprawie uznania przestępstw z art. 178a k.k. i art. 244 k.k. za przestępstwa podobne*, Paragraf na Drodze 2014, nr 7, s. 8–9.

²⁷ I. Kosierb, *Zmiany nowelizacyjne zaostrzające odpowiedzialność karną za bezskutkowe prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości i ich ocena*, Paragraf na Drodze 2013, nr 6, s. 22.

²⁸ M. Leciak, *Odpowiedzialność karna za przestępstwa komunikacyjne* (cz. 1), Palestra 2011, nr 9–10, s. 100 i n.

²⁹ D. Mieczkowska, *Glosa do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2012 r., I KZP 22/11, „Ius Novum”* 2013, nr 3, s. 266 i n.

³⁰ P. Nowak, *Charakter normatywny art. 178a § 4 k.k. oraz art. 244 k.k., a zatarcie skazania*, Paragraf na Drodze 2013, nr 8, s. 15 i n.

³¹ A. Skowron, *Glosa do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2012 r., sygn. I KZP 22/11*, opublikowana wraz z postanowieniem w systemie LEX nr 1102127.

³² R. A. Stefański, *Surowsze karanie nietrzeźwych uczestników ruchu drogowego*, Paragraf na Drodze 2010, nr 5, s. 16 i n.; R. A. Stefański, *Kilka uwag na kanwie artykułu M. Małeckiego „Przestępstwo określone w art. 178a § 4 k.k. – uwagi de lege lata”*, Paragraf na Drodze 2013, nr 11, s. 25 i n.

³³ Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2012 r., sygn. I KZP 22/11, OSNKW 2012, nr 1, poz. 6. Zob. dobrze uzasadniony wyrok Sądu Okręgowego w Elblągu z dnia 8 września 2011 r., sygn. VI Ka 255/11, „Przegląd Orzecznictwa Sądu Apelacyjnego w Gdańsku” 2013, nr 2, s. 220 i n., a także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 2015 r., sygn. III KK 290/14, LEX nr 1622322.

³⁴ Zob. G. Bogdan, (w:) *Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz LEX. Tom II. Komentarz do art. 117–277 k.k.*, red. A. Zoll, Warszawa 2013, s. 530.

³⁵ Zob. M. Małecki, *Charakter prawny art. 178a § 4 k.k.*, Paragraf na Drodze 2011, nr 8, s. 27 i n.; M. Małecki, *Glosa do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2012 r., sygn. I KZP 22/11*, *Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych* 2012, nr 1, s. 101 i n.; M. Małecki, *Przestępstwo określone w art. 178a § 4 k.k. Uwagi de lege lata*, Paragraf na Drodze 2013, nr 10, s. 13–23; *Normatywna zawartość art. 178a § 4 k.k. W odpowiedzi na kilka uwag prof. R. A. Stefańskiego*, Paragraf na Drodze 2014, nr 1, s. 5–13; M. Małecki, *Glosa do wyroku Sądu Najwyższego z 15 listopada 2013 r.*, III KK 326/13, *Orzecznictwo Sądów Polskich* 2014, nr 12, s. 1682–1692.

³⁶ T. Razowski, (w:) *Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz*, red. J. Giezek, Warszawa 2014, s. 377–378.

2.2. Zagadnienia szczegółowe (oznaczone w tabeli za pomocą gwiazdki *)

12. Lp. 10b. – dotyczy dolnej granicy 5 miesięcy. W przypadku czynu zabronionego określonego w art. 173 § 2 k.k. (nieumyślna katastrofa), popełnionego w warunkach art. 178 § 1 k.k., zachodzi obligatoryjna podstawa do nadzwyczajnego obostrzenia kary polegająca na wymierzeniu kary pozbawienia wolności w dolnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę, a także aktualizuje się fakultatywna podstawa do obostrzenia górnej granicy sankcji. Przepięstwo opisane w art. 173 § 2 k.k. zagrożone jest karą pozbawienia wolności na okres od 3 miesięcy do 5 lat. Maksymalny okres wymierzonej kary pozbawienia wolności może więc wynieść 7 lat i 6 miesięcy (5 lat + połowa z 5 to 7 i pół roku). Kontrowersje wiążą się z minimalnym wymiarem nadzwyczajnie obostrzonej kary pozbawienia wolności. Powiększenie dolnej granicy zagrożenia wynoszącego 3 miesiące o połowę daje 4 i pół miesiąca pozbawienia wolności (podkreśl. autorów), a więc 4 miesiące i 2 tygodnie (zakładając, że miesiąc liczy 4 tygodnie) bądź 4 miesiące i 15 dni (zakładając, że analogiczne zastosowanie mógłby znaleźć w tym przypadku art. 87 § 1 k.k., nakazujący – co samo w sobie może budzić wątpliwości – dzielić miesiąc na dwie połowy równe 15 dniom).

Na gruncie poprzedniego stanu prawnego o kwestii tej wypowiadał się Sąd Najwyższy, który w uchwale z dnia 20 maja 1970 r. stwierdził: „W wypadku gdy przestęstwo zagrożone jest karą od 3 miesięcy pozbawienia wolności, podwyższenie dolnej granicy tego zagrożenia o połowę oznacza, że minimum kary wyniesie 4 i pół miesiąca (podkreśl. autorów). Jakkolwiek wymierzenie takiej kary odbiega od ogólnej reguły zawartej w art. 32 § 2 k.k. [tu i dalej w cytacie chodzi o przepisy Kodeksu karnego z 1969 r. – dop. autorów], to jednak należy przyjąć, że art. 59 § 1 k.k. stanowi przepis specjalny w stosunku do przepisu art. 32 § 2 k.k., podobnie jak art. 37 § 2 k.k. w stosunku do wymiaru kary zastępczej pozbawienia wolności i art. 69 k.k. co do zasad orzekania kary łącznej w razie skazania za zbiegające się przestępstwa na kary pozbawienia wolności i ograniczenie wolności. Odmienne rozstrzygnięcie powyższej kwestii prawnej nie jest możliwe, gdyż przyjęcie jako minimum kary 4 miesiące pozbawienia wolności nie czyniłoby zadość dyrektywie kodeksu, w myśl której zagrożenie ulega zwiększeniu o połowę, a przyjęcie, że minimum kary podwyższonej wynosi 5 miesięcy, oznaczałoby swoiste «zaokrąglenie w górę», niekorzystne dla oskarżonego i pozostające w sprzeczności z zasadą *odiosa sunt restringenda*»³⁷.

Pogląd Sądu Najwyższego został zaaprobowany przez wielu autorów. Przykładowo, W. Wróbel stwierdza: „Wydaje się, że należy przyjąć pogląd, iż z uwagi na brak regulacji szczególnych art. 57a § 1 modyfikuje sposób orzekania

³⁷ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 1970 r., sygn. VI KZP 21/70, OSNKW 1970, nr 9, poz. 103. Zob. glosy do uchwały: J. Waszczyński, Państwo i Prawo 1971, nr 5, s. 875; Z. Młynarczyk, Orzecznictwo Sądów Polskich 1970, nr 10, poz. 205.

kary pozbawienia wolności określony w art. 37 oraz 34, pozwalając na orzekanie minimalnej kary pozbawienia wolności odpowiednio jako kary 1 miesiąca i 2 tygodni albo 4 miesięcy i 2 tygodni pozbawienia wolności lub też 1 miesiąca i 2 tygodni kary ograniczenia wolności”³⁸. Ten punkt widzenia aprobują m.in. A. Marek³⁹, I. Zgoliński⁴⁰ oraz P. Hofmański, L. K. Paprzycki i A. Sakowicz⁴¹.

Odmienne poglądy prezentuje G. Łabuda⁴², W. Zalewski⁴³ oraz M. Budyn-Kulik, która zauważa: „Należy podzielić pogląd, że przepis art. 57a nie jest przepisem szczególnym w stosunku do art. 37 czy art. 34 § 1 k.k. Został on umieszczony w rozdziale dotyczącym zasad wymiaru kary, a nie kar. Zawiera on dyrektywę obostrzenia dolnej granicy kar istniejących. Obowiązujący kodeks karny nie zna kary pozbawienia wolności czy ograniczenia wolności wymierzanych w dniach lub tygodniach”⁴⁴.

W świetle jednoznacznej treści art. 37 k.k., nakazującego wymierzać karę pozbawienia wolności w miesiącach i latach (w pełnych miesiącach i pełnych latach), wydaje się, że na gruncie art. 178 § 1 k.k. w zw. z art. 173 § 2 k.k. należy opowiedzieć się za poglądem, zgodnie z którym nadzwyczajnie obostrzona kara pozbawienia wolności przewidziana za wskazane przestępstwo może zostać wymierzona na okres mieszczący się w granicach od 4 i pół miesiąca do 7 lat i 6 miesięcy, przy respektowaniu zasady wymiaru kary pozbawienia wolności, określonych w Kodeksie karnym (podkreśl. autorów). Z uwagi na to, że na gruncie polskiego systemu prawnego nie jest dopuszczalne wymierzanie kary pozbawienia wolności w dniach bądź ułamkach miesiąca (art. 37 k.k.), a norma przewidziana w art. 178 § 1 k.k. obliguje sąd do wymierzenia sprawcy kary pozbawienia wolności w wysokości od dolnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę, należy uznać, że w omawianym wypadku sąd zobligowany jest do orzeczenia kary zgodnie z zasadami wymiaru danego rodzaju kary oraz jednocześnie w wymiarze wynoszącym przynajmniej zwiększony o połowę okres 3 miesięcy pozbawienia wolności. W konsekwencji minimalną możliwą do wymierzenia karą jest w tej sytuacji kara 5 miesięcy pozbawienia wolności (podkreśl. autorów). Sąd nie może wymierzyć kary w wysokości niższej niż 4 i pół miesiąca, ponieważ rozstrzygnięcie to stanowiłoby obrazę prawa material-

³⁸ W. Wróbel, (w:) *Kodeks..., op. cit.*, komentarz do art. 57a k.k., teza 2.

³⁹ A. Marek, *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2010, komentarz do art. 57a k.k., teza 4.

⁴⁰ I. Zgoliński, (w:) *Kodeks karny. Komentarz*, red. V. Konarska-Wrzošek, Warszawa 2016, komentarz do art. 57a k.k., teza 5.

⁴¹ P. Hofmański, L. K. Paprzycki, A. Sakowicz, (w:) *Kodeks karny. Komentarz*, red. M. Filar, Warszawa 2016, komentarz do art. 57a k.k., teza 6.

⁴² G. Łabuda, (w:) *Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz*, red. J. Giezek, Warszawa 2012, komentarz do art. 57a k.k., teza 3.

⁴³ W. Zalewski, (w:) *Kodeks karny. Część ogólna. Tom II. Komentarz do artykułów 32–116*, red. M. Królikowski, R. Zawłocki, Warszawa 2011, s. 346.

⁴⁴ M. Budyn-Kulik, (w:) *Kodeks karny. Komentarz*, red. M. Mozgawa, Warszawa 2007, komentarz do art. 57a k.k., teza 3.

nego w postaci art. 178 § 1 k.k.; nie może także wymierzyć kary w wysokości 4 i pół miesiąca, ewentualnie 4 miesięcy i 15 dni, ponieważ rozstrzygnięcie to stanowiłoby obrazę prawa materialnego w postaci art. 37 § 1 k.k.

Warto zwrócić uwagę, iż stawiany w literaturze zarzut „zaokrąglania” dolnej granicy wymiaru kary „w górę” na niekorzyść sprawcy, formułowany pod adresem prezentowanego wyżej rozwiązania, pozbawiony jest uzasadnienia. Czymś innym jest bowiem określenie granic możliwej do wymierzenia sprawcy kary pozbawienia wolności w ramach nadzwyczajnego obostrzenia kary, który to mechanizm został abstrakcyjnie i generalnie opisany w art. 178 § 1 k.k., a czymś innym jest ukształtowanie konkretnego wymiaru kary w określonej sytuacji procesowej, biorąc pod uwagę wiążące sędziego zasady wymiaru kary pozbawienia wolności w pełnych miesiącach i latach⁴⁵.

- 13. Lp. 10d. – dot. braku nadzwyczajnego złagodzenia kary.** W wypadku czynu zabronionego z art. 173 § 4 k.k. popełnionego w warunkach określonych w art. 178 § 1 k.k., nie będzie możliwe wymierzenie sprawcy kary nadzwyczajnie złagodzonej nawet w sytuacji zaktualizowania się samoistnej podstawy dla nadzwyczajnego złagodzenia kary, o czym przesądza art. 60 § 8 k.k. Zbieg podstawy do nadzwyczajnego obostrzenia i złagodzenia kary pozwoli jednak, na zasadzie art. 57 § 2 k.k., orzec karę w granicach ustawowego zagrożenia, tj. w przypadku przestępstwa z art. 173 § 4 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k. – grzywnę, karę ograniczenia wolności albo karę pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8. *Zob. zagadnienia ogólne w punkcie 9 powyżej.*
- 14. Lp. 10e. – dot. braku nadzwyczajnego złagodzenia kary.** *Zob. uwagi szczegółowe do lp. 10d powyżej.*
- 15. Lp. 10f – dot. dolnej granicy 2 miesięcy.** *Zob. uwagi szczegółowe do lp. 10b powyżej.* Czyn zabroniony z art. 174 § 2 k.k. zagrożony jest karą pozbawienia wolności od miesiąca do lat 3. W warunkach art. 178 § 1 k.k., sąd ma obowiązek wymierzyć sprawcy karę w wysokości od dolnej granicy zagrożenia zwiększonej o połowę, do górnej granicy zwiększonej o połowę, czyli w granicach od półtora miesiąca do 4 lat i 6 miesięcy. Z uwagi na zasadę wymierzania kary pozbawienia wolności w pełnych miesiącach i latach, sąd będzie mógł wymierzyć sprawcy tego czynu minimalnie karę 2 miesięcy pozbawienia wolności (podkreśl. autorów). Sąd nie może wymierzyć kary w wysokości niższej niż półtora miesiąca, ponieważ rozstrzygnięcie to stanowiłoby obrazę prawa materialnego w postaci art. 178 § 1 k.k.; nie może także wymierzyć jej w wysokości półtora miesiąca, ewentualnie miesiąca i 15 dni, ponieważ rozstrzygnięcie to stanowiłoby obrazę prawa materialnego w postaci art. 37 § 1 k.k.
- 16. Lp. 10f – dotyczy sekwencji kar.** Pełnienie czynu zabronionego z art. 174 § 2 k.k. w warunkach art. 178 § 1 k.k. prowadzi do obligatoryjnego obostrzenia

⁴⁵ Szczegółowe uargumentowanie zaprezentowanego stanowiska wraz z krytyczną analizą poglądów prezentowanych w piśmiennictwie przekracza ramy niniejszego opracowania.

kary i konieczności wymierzenia sprawcy kary pozbawienia wolności na co najmniej 2 miesiące (*zob. w tej kwestii objaśnienia do lp. 10b i 10f powyżej*), z możliwością jej wymierzenia do 4 lat i 6 miesięcy. Zaostrenie kary przewidziane w omawianym przepisie nie stoi w sprzeczności z instytucją sekwencji kar określoną w art. 37b k.k.⁴⁶. Sekwencja kar polega na jednoczesnym orzeczeniu dwóch różnorodnych kar w postaci pozbawienia i ograniczenia wolności. Z uwagi na granicę ustawowego zagrożenia karą za czyn opisany w art. 174 § 2 k.k., na podstawie art. 37b k.k. sąd może orzec sekwencję kar pozbawienia wolności w maksymalnym wymiarze 3 miesięcy oraz ograniczenia wolności maksymalnie na 2 lata. Aktualizująca się jednocześnie obligatoryjna podstawa obostrzenia kary z art. 178 § 1 k.k. nakazuje sądowi wymierzać karę pozbawienia wolności na czas nie krótszy od 2 miesięcy, a zatem wymierzenie jej w wysokości miesiąca stanowiłoby obrazę prawa materialnego w postaci art. 178 § 1 k.k. W rezultacie łącznego zastosowania obu instytucji z art. 178 § 1 w zw. z art. 174 § 2 w zw. z art. 37b k.k. może zostać orzeczona sekwencja kary pozbawienia wolności w wysokości 2 albo 3 miesięcy i kary ograniczenia wolności od miesiąca do 2 lat (*podkreśl. autorów*).

17. Lp. 10g. – *dotyczy dolnej granicy 2 miesięcy i sekwencji kar. Zob. uwagi szczegółowe do lp. 10f powyżej.*

18. Lp. 10h. – *dotyczy dolnej granicy 2 lat pozbawienia wolności. W rezultacie nowelizacji Kodeksu karnego, wprowadzonej ustawą z dnia 23 marca 2017 r.⁴⁷, zmieniono sposób określenia dolnej granicy wymiaru kary pozbawienia wolności za wypadek komunikacyjny z art. 177 § 2 k.k., popełniony w warunkach art. 178 § 1 k.k. (stan nietrzeźwości lub odurzenia, albo zbiegnięcie sprawcy z miejsca zdarzenia).*

19. Lp. 11a – *dotyczy braku czynnego żalu. Przy przyjęciu, że art. 178 § 1 k.k. jest zestawem kwalifikowanych typów czynu zabronionego pod groźbą kary, czyli ma charakter przepisu typizującego, w przypadku przestępstwa z art. 173 § 1 k.k. popełnionego przez sprawcę nietrzeźwego, odurzonego lub sprawcę, który zbiegł z miejsca zdarzenia, nie zachodzi samoistna podstawa dla nadzwyczajnego złagodzenia kary, jeżeli sprawca ten dobrowolnie uchylił niebezpieczeństwo grożące życiu lub zdrowiu wielu osób (*podkreśl. autorów*). Wynika to z treści art. 176 § 2 k.k., który nie wymienia przestępstwa z art. 178 § 1 k.k. Z uwagi na to, że zestaw znamion decydujących o sposobie zaatakowania przez sprawcę dobra prawnego i stopień zagrożenia dla dobra wywołanego zachowaniem sprawcy został opisany w art. 173 § 1 k.k., który jest jedynie uzupełniony o dodatkowe znamiona modalne z art. 178 § 1 k.k., *per analogiam* na korzyść sprawcy wydawałoby się dopuszczalne skorzystanie także w tej sytuacji z in-*

⁴⁶ Zob. M. Małecki, *Ustawowe...*, *op. cit.*, s. 302 i n.

⁴⁷ Zob. ustawę z dnia 23 marca 2017 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw, uchwaloną na posiedzeniu nr 38 Sejmu VIII kadencji.

stytucji z art. 176 § 2 k.k. Omawiany przypadek świadczyć może jednak (pośrednio) o nietrafności koncepcji, w myśl której art. 178 § 1 k.k. to zestaw kwalifikowanych typów czynu zabronionego pod groźbą kary (rozumowanie z konsekwencji). Rozważenie pojawiających się w tym zakresie kontrowersji wymagałoby osobnego opracowania.

20. **Lp. 11b – dotyczy dolnej granicy 5 miesięcy.** *Zob. uwagi szczegółowe do lp. 10b powyżej.*
21. **Lp. 11b – dotyczy braku czynnego żalu.** *Zob. uwagi szczegółowe do lp. 10a powyżej, a także do lp. 11b poniżej.*
22. **Lp. 11b – dotyczy braku nadzwyczajnego złagodzenia kary.** Przy przyjęciu, że art. 178 § 1 k.k. jest zestawem kwalifikowanych typów czynu zabronionego pod groźbą kary, za popełnienie przestępstwa z art. 173 § 2 k.k. sprawcy grozi kara pozbawienia wolności od 5 miesięcy do 7 lat i 6 miesięcy, a także znajduje zastosowanie art. 37a k.k. W rezultacie górna granica zagrożenia karą pozbawienia wolności przekracza 5 lat, co powoduje aktualizację zakazu nadzwyczajnego obostrzenia kary określonego w art. 60 § 8 k.k. W tym ujęciu problematyczne staje się także ewentualne korzystanie przez sprawcę z dobrodziejstwa czynnego żalu na zasadzie art. 176 § 2 k.k. (zastosowanego *per analogiam*, co z uwagi na treść art. 60 § 8 k.k. wymagałoby jednak scharakteryzowania wzajemnej relacji obu przepisów, z których jeden zezwala, a drugi zakazuje stosować nadzwyczajne złagodzenie kary).
23. **Lp. 11c – dotyczy uznania czynu za zbrodnię.** Czyn zabroniony z art. 173 § 3 k.k. popełniony w warunkach z art. 178 § 1 k.k., przy przyjęciu, że mamy tu do czynienia z kwalifikowanym typem czynu zabronionego, jest zagrożony karą pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3. Jest to więc zbrodnia. Problemатyczne jest wyznaczenie górnej granicy ustawowego zagrożenia karą za popełnienie tej specyficznie opisanej zbrodni. Zwiększenie zagrożenia wynoszącego 12 lat o połowę doprowadziłoby do ukształtowania kary pozbawienia wolności w wysokości 18 lat, co jest dopuszczalne tylko w warunkach nadzwyczajnego obostrzenia kary (art. 38 § 2 k.k.) bądź wymiaru kary łącznej (art. 86 § 1 k.k.), która to sytuacja tu nie zachodzi. Należałoby przyjąć, że górną granicą ustawowego zagrożenia jest kara 15 lat pozbawienia wolności (art. 37 § 1 k.k.) (podkreśl. autorów). Ponadto opisywana zbrodnia ma charakter umyślno-nieumyślny, ponieważ czyn z art. 173 § 3 k.k. jest typem kwalifikowanym przez następstwo (art. 9 § 3 k.k.). W zakresie zbiegnięcia sprawcy z miejsca zdarzenia byłaby to zbrodnia dwuczynnościowa, umyślna co do powodowania katastrofy, nieumyślna co do jej następstwa oraz umyślna co do zbiegnięcia sprawcy z miejsca zdarzenia.
24. **Lp. 11c – dotyczy braku sekwencji kar.** Instytucję z art. 37b k.k. można stosować wyłącznie do występków. W opisanym przypadku mamy do czynienia ze zbrodnią.

25. *Lp. 11c – dotyczy braku czynnego żalu. Zob. uwagi szczegółowe do lp. 11a powyżej.*
26. *Lp. 14a – dotyczy konsekwencji obostrzenia kary.* Przy przyjęciu ekлекtycznej interpretacji art. 178a § 4 k.k. wskazującej, że poprzednia karalność jest podstawą do nadzwyczajnego obostrzenia kary na etapie sędziowskiego wymiaru kary za przestępstwo z art. 178 § 1 k.k., problematyczna staje się kwestia dopuszczalności stosowania w tym wypadku kar wolnościowych z art. 37a k.k. *Prima facie* jest to wykluczone, gdyż przepis nie pozostawia wątpliwości, że w omawianym przypadku konieczne jest wymierzenie sprawcy kary pozbawienia wolności. W literaturze próbuje się jednak łagodzić konsekwencje tego poglądu przez wskazanie na *ratio legis* rozwiązania przyjętego w art. 178a § 4 k.k. *A maiori ad minus*, wzięwszy pod uwagę sytuację faktyczną typizowaną w art. 178a § 4 *in fine* k.k., która charakteryzuje się *in abstracto* wyższym poziomem karygodności niż czyn popełniony w warunkach recydywy z art. 178a § 4 *in principio* k.k. (dochodzi nie tylko do powtórnego popełnienia przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji, ale także do złamania zakazu prowadzenia pojazdów związanego ze skazaniem sprawcy za przestępstwo komunikacyjne), należy dojść do wniosku, że również w wypadku popełnienia czynu zabronionego z art. 178a § 1 k.k. w warunkach recydywy z art. 178a § 4 *in principio* k.k. sąd może orzec grzywnę albo karę ograniczenia wolności przy zastosowaniu art. 37a k.k. Odmierna interpretacja omawianego przepisu byłaby narażona na zarzut naruszenia konstytucyjnej zasady równości wobec prawa⁴⁸.
27. *Lp. 14a. – dotyczy sekwencji kar.* Przy przyjęciu ekлекtycznej interpretacji art. 178a § 4 k.k. wskazującej, że poprzednia karalność jest podstawą do nadzwyczajnego obostrzenia kary na etapie sędziowskiego wymiaru kary za przestępstwo z art. 178 § 1 k.k., w omawianym wypadku zachodzi obligatoryjna podstawa do nadzwyczajnego obostrzenia kary i wymierzenia wyłącznie kary pozbawienia wolności w granicach od 3 miesięcy do 5 lat, o czym stanowi art. 178a § 4 k.k. Ponieważ sąd ma możliwość wymierzenia sprawcy kary 3 miesięcy pozbawienia wolności, ma także możliwość wymierzenia jej w sekwencji z karą ograniczenia wolności. Nie ma więc przeszkód przed zastosowaniem w tym wypadku art. 37b k.k. i ukształtowania kary w wysokości 3 miesięcy pozbawienia wolności oraz ograniczenia wolności w granicach od miesiąca do 2 lat. *Zob. też uwagi szczegółowe do lp. 10f powyżej.*

* * *

Zaprezentowane rozważania z pewnością nie wyczerpują wszystkich możliwych problemów, jakie mogą zrodzić się na gruncie interpretacji i stosowania omawianych przepisów *Kodeksu karnego*. Wiele kwestii poruszonych w niniejszym

⁴⁸ Zob. M. Małecki, *Ustawowe...*, *op. cit.*, s. 310.

opracowaniu wymaga rozwinięcia i dokładniejszego zbadania, a także rozstrzygnięcia w orzecznictwie sądów powszechnych i Sądu Najwyższego.

Bibliografia

1. Bogdan, G. (2013). (w:) *Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz LEX*, t. II, *Komentarz do art. 117–277 k.k.*, red. A. Zoll, Warszawa.
2. Buchała, K. (1999). (w:) *Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz do art. 117–277 Kodeksu karnego*, t. 2, red. A. Zoll, Kantor Wydawniczy Zakamycze, Kraków.
3. Budyn-Kulik, M. (2007). (w:) *Kodeks karny. Komentarz*, red. M. Mozgawa, Warszawa.
4. Budyn-Kulik, M. (2015). (w:) *Kodeks karny. Komentarz*, red. M. Mozgawa, Warszawa (wydanie elektroniczne LEX).
5. Budyn-Kulik, M. (2010). w: *Kodeks karny. Praktyczny komentarz*, red. M. Mozgawa, Warszawa.
6. Citowicz, R. (2013). (w:) *Kodeks karny. Część szczególna. Tom I. Komentarz do artykułów 117–221*, red. M. Królikowski, R. Zawłocki, Warszawa.
7. Duda, A., Małecki, M. (2017). *Charakter prawny art. 178 § 1a Kodeksu karnego. Uwagi do projektu nowelizacji*, Paragraf na Drodze, nr 2.
8. Giezek, J. (2015). *O sankcjach alternatywnych oraz możliwości wyboru rodzaju wymierzonej kary*, *Palestra*, nr 7–8.
9. Hałas, R., G. (2012). (w:) *Kodeks karny. Komentarz*, red. A. Grześkowiak, K. Wiak, Warszawa.
10. Hofmański, P., Paprzycki, L., K., Sakowicz, A. (2016). (w:) *Kodeks karny. Komentarz*, red. M. Filar, Warszawa.
11. Jakubowska-Hara, J. (2011). *Z problematyki bezwypadkowego prowadzenia pojazdu pod wpływem alkoholu lub podobnie działającego środka*, (w:) *Teoretyczne i praktyczne problemy współczesnego prawa karnego. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Tadeuszowi Bojarskiemu*, red. A. Michalska-Warias, I. Nowikowski, J. Piórkowska-Flieger, Lublin.
12. Joachimiak, S. (2014). *Glosa do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2012 r., sygn. II KK 300/12, w sprawie uznania przestępstw z art. 178a k.k. i art. 244 k.k. za przestępstwa podobne*, Paragraf na Drodze, nr 7.
13. Kosierb, I. (2013). *Zmiany nowelizacyjne zaostrzające odpowiedzialność karną za bezskutkowe prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości i ich ocena*, Paragraf na Drodze, nr 6.
14. Leciak, M. (2011). *Odpowiedzialność karna za przestępstwa komunikacyjne (cz. 1)*, *Palestra*, nr 9–10.
15. Łabuda, G. (2012). (w:) *Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz*, red. J. Giezek, Warszawa.
16. Majewski, J. (2015). *Kodeks karny. Komentarz do zmian 2015*, Warszawa.
17. Małecki, M. (2016). *Charakter prawny art. 37a k.k.*, *Przeгляд Sądowy*, nr 11–12.
18. Małecki, M. (2011). *Charakter prawny art. 178a § 4 k.k.*, Paragraf na Drodze, nr 8.

19. Małecki, M. (2016). *Co zmienia nowelizacja art. 37b k.k.?*, Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych, nr 2.
20. Małecki, M. (2012). *Glosa do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2012 r., sygn. I KZP 22/11*, Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych, nr 1.
21. Małecki, M. (2014). *Glosa do wyroku Sądu Najwyższego z 15 listopada 2013 r., III KK 326/13*, Orzecznictwo Sądów Polskich, nr 12.
22. Małecki, M. (2014). *Normatywna zawartość art. 178a § 4 k.k. W odpowiedzi na kilka uwag prof. R. A. Stefańskiego*, Paragraf na Drodze, nr 1.
23. Małecki, M. (2013). *Przestępstwo określone w art. 178a § 4 k.k. Uwagi de lege lata*, Paragraf na Drodze, nr 10.
24. Małecki, M. (2015). *Sekwencja krótkoterminowej kary pozbawienia wolności i kary ograniczenia wolności (art. 37b k.k.) – zagadnienia podstawowe*, Palestra, nr 7–8.
25. Małecki, M. (2015). *Ustawowe zagrożenie karą i sądowy wymiar kary*, (w:) *Nowelizacja prawa karnego 2015. Komentarz*, red. W. Wróbel, Kraków.
26. Marek, A. (2010). *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa.
27. Mieczkowska, D. (2013). *Glosa do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2012 r., sygn. I KZP 22/11*, *Ius Novum*, nr 3.
28. Młynarczyk, Z. (1970). *Glosa do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 1970 r.*, Orzecznictwo Sądów Polskich, nr 10, poz. 205.
29. Nowak, P. (2013). *Charakter normatywny art. 178a § 4 k.k. oraz art. 244 k.k., a zatarcie skazania*, Paragraf na Drodze, nr 8.
30. Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 2015 r., sygn. III KK 290/14, LEX nr 1622322.
31. Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2012 r., sygn. I KZP 22/11, OSNKW 2012, nr 1, poz. 6.
32. Razowski, T. (2014). (w:) *Kodeks karny. Część szczegółowa. Komentarz*, red. J. Giezek, Warszawa.
33. Sakowicz, A. (2015). *Modyfikacja ustawowego zagrożenia karą poprzez art. 37a Kodeksu karnego (wybrane zagadnienia)*, *Studia Prawnicze KUL*, nr 3 (63).
34. Skowron, A. (2012). *Glosa do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2012 r., sygn. I KZP 22/11*, opublikowana wraz z postanowieniem w systemie LEX nr 1102127.
35. Stefański, R., A. (2013). *Kilka uwag na kanwie artykułu M. Małeckiego „Przestępstwo określone w art. 178a § 4 k.k. – uwagi de lege lata”*, Paragraf na Drodze, nr 11.
36. Stefański, R., A. (2010). *Surowsze karanie nietrzeźwych uczestników ruchu drogowego*, Paragraf na Drodze, nr 5.
37. Szmidt, K. (2001). *Glosa do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 1999 r., sygn. I KZP 4/99 (dot. wykładni art. 178 k.k.)*, Prok. i Pr., nr 3.
38. Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 1999 r., sygn. I KZP 4/99, OSNKW 1999, nr 5-6, poz. 27.
39. Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 1970 r., sygn. VI KZP 21/70, OSNKW 1970, nr 9, poz. 103.

40. Waszczyński, J. (1971). *Glosa do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 1970 r.*, Państwo i Prawo, nr 5.
41. Wróbel, W. (2016). (w:) *Kodeks karny. Część ogólna*. t. 1, *Komentarz do art. 53–116*, red. W. Wróbel, A. Zoll, Warszawa.
42. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2010 r., sygn. III K 5/10, LEX nr 603781.
43. Wyrok Sądu Okręgowego w Elblągu z dnia 8 września 2011 r., sygn. VI Ka 255/11, Przegląd Orzecznictwa Sądu Apelacyjnego w Gdańsku 2013, nr 2.
44. Zalewski, W. (2011). (w:) *Kodeks karny. Część ogólna*. t. II, *Komentarz do artykułów 32-116*, red. M. Królikowski, R. Zawłocki, Warszawa.
45. Zgoliński, I. (2016). (w:) *Kodeks karny. Komentarz*, red. V. Konarska-Wrzosek, Warszawa.
46. Zoll, A. (2016). *Założenia i cele najnowszych zmian w przepisach o karach i innych środkach reakcji na czyn zabroniony*, (w:) *Kary i inne środki reakcji na czyn zabroniony w świetle noweli do Kodeksu karnego z dnia 20 lutego 2015 r.*, red. J. Majewski, Warszawa.

* * *

Criminal sanctions for crimes against safety in transport after latest amendments of the Polish Penal Code

Abstract

The article presents key information about penalties for committing crimes against safety in transport, defined in Chapter XXI of the Polish Penal Code as well as the rules included in both general and special section of Penal Code, that modify criminal sanctions, such as Art. 37a, Art. 37b, Art. 58 § 1, Art. 178 § 1, Art. 178 § 4. The difference in interpretation of individual regulations is taken into consideration and the consequences of each interpretation are pointed out. The article contains explanations and remarks on interpretational difficulties and implications of current legal regulations.

Key words

Offence against safety in transport, statutory punishability, extraordinary tightening of punishment.

